

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΑΠΟΦΑΣΗ

185/2014

(της διαδικασίας του άρθρου 2, παρ. 2, περ. γ (δδ) του ν. 4013/2011, όπως ισχύει)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα την 10η Ιουνίου του έτους δύο χιλιάδες δεκατέσσερα (2014) ημέρα Τρίτη και ώρα 10:00 π.μ. και επί της οδού Λ. Κηφισίας 7, στους Αμπελόκηπους, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

Πρόεδρος: Δημήτριος Ράϊκος
Αντιπρόεδρος: Μπουσουλέγκα Χριστίνα
Μέλη: Ευάγγελος Καραμανλής
Δημήτριος Σταθακόπουλος
Ιωάννα Κουλούρη

Τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα, δεν προσήλθαν.

Γραμματέας: Στυλιανή Τσιάβου

Εισηγήτρια: Τοπάλη Φωτεινή, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Θέμα: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. για την προσφυγή της Περιφερειακής Ενότητας Εύβοιας- Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, κατόπιν προηγηθέντος άγονου δημόσιου διεθνούς διαγωνισμού, για τη σύναψη σύμβασης παροχής υπηρεσιών για τον από εδάφους δολωματικό ψεκασμό ελαιοδέντρων, στο πλαίσιο του Προγράμματος Συλλογικής καταπολέμησης του Δάκου Ελιάς, έτους 2014, στην Π.Ε. Εύβοιας, προϋπολογισθείσας δαπάνης ύψους €432.675,50, πλέον Φ.Π.Α., ήτοι €488.923,32 συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 13%.

Με το υπ' αρ.πρωτ. 7164/15.05.2014 αίτημα και τα συνημμένα σε αυτό έγγραφα και στοιχεία της Περιφερειακής Ενότητας Εύβοιας- Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής, το οποίο παρελήφθη από την Αρχή στις 16.05.2014 και έλαβε αριθμό πρωτοκόλλου 2216, όπως αυτό

συμπληρώθηκε στη συνέχεια, η Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής Περιφερειακής Ενότητας Εύβοιας αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 2 περ. γ (δδ) Ν. 4013/2011, όπως ισχύει, προκειμένου να προβεί στην, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, διενέργεια διαδικασίας διαπραγμάτευσης, μετά από πρόσκληση όλων των συμμετεχόντων στον προηγούμενο διαγωνισμό, οι οποίοι υπέβαλαν παραδεκτές προσφορές, για τη σύναψη σύμβασης για την παροχή υπηρεσιών από εδάφους δολωματικού ψεκασμού ελαιοδέντρων, στο πλαίσιο του Προγράμματος Συλλογικής καταπολέμησης του Δάκου Ελιάς, έτους 2014, στην Π.Ε. Εύβοιας, προϋπολογισθείσας δαπάνης ύψους €432.675,50. Η διάρκεια του έργου ορίζεται από την υπογραφή της σύμβασης και έως τις 15/11/5014.

I. Ιστορικό- πραγματικά περιστατικά

1. Με το υπ' αριθ. πρωτ. 13124/15978/09-12-2013 έγγραφο, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων γνωστοποίησε στις αρμόδιες Δ/νσεις την έναρξη προγράμματος συλλογικής καταπολέμησης του δάκου της ελιάς, για το έτος 2014, ενώ το Πρόγραμμα Δακοκτονίας 2014 γνωστοποιήθηκε με το υπ' αριθμ. 663/9259/22-01-2014 έγγραφο του Υπουργείου.

2 Με την υπ' αριθμ. 231/15.11.013 απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Στερεάς Ελλάδας, εγκρίθηκε ο προϋπολογισμός της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, έτους 2014, ενώ με την υπ'αρ.πρ. 27510.02.2014 απόφαση του Υπουργείου Εσωτερικών, κατανεμήθηκε στις περιφέρειες της χώρας, από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους έτους 2014, το συνολικό ποσό των €17.077.584,00, προς κάλυψη των δαπανών δακοκτονίας.

3. Σε συνέχεια των ανωτέρω, η Οικονομική Επιτροπή της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, με την υπ' αριθ.222/26.02.2014 απόφασή της, ενέκρινε τη διεξαγωγή και τους όρους του ανοικτού δημόσιου μειοδοτικού διαγωνισμού για την ανάδειξη αναδόχου/ων για το εν θέματι έργο. Με την ίδια απόφαση εγκρίθηκε η σχετική δαπάνη, ενώ ορίσθηκε ως υπηρεσία διενέργειας του διαγωνισμού, η Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής Π.Ε. Εύβοιας.

4. Με την με αριθ. 1/2014 (αρ.πρ. 3822/18.03.2014) διακήρυξη, ο Περιφερειάρχης Στερεάς Ελλάδας προκήρυξε δημόσιο ανοικτό διαγωνισμό για την ανάθεση υλοποίησης του εν έργου «Παροχή υπηρεσιών για τον από εδάφους δολωματικό ψεκασμό ελαιοδέντρων, στα πλαίσια του προγράμματος συλλογικής καταπολέμησης του Δάκου της ελιάς, έτους 2014, στην Π.Ε. Εύβοιας», προϋπολογισθείσας δαπάνης ύψους €432.675,50, πλέον Φ.Π.Α. Κριτήριο κατακύρωσης ορίσθηκε η χαμηλότερη τιμή, ενώ ημερομηνία διενέργειας του διαγωνισμού ορίσθηκε η 28η-04-2014 και ώρα 09:00.

5. Ειδικότερα, σύμφωνα με τη διακήρυξη, η έκταση του έργου αφορά στην προστασία 2.866.800 ελαιοδέντρων, με την εκτέλεση 2,5 δολωματικών ψεκασμών. Περαιτέρω, το έργο χωρίζεται σε πέντε (5) τμήματα, έκαστο των οποίων αφορά σε συγκεκριμένο/ους Δήμο/ους και τα οποία αναλυτικά περιγράφονται στο παράρτημα Α της διακήρυξης. Στο εν λόγω παράρτημα αναγράφονται, επιπλέον, η προϋπολογισθείσα δαπάνη κάθε τμήματος, ο αριθμός των δέντρων, ο αριθμός των ψεκαστικών συγκροτημάτων και η ανώτερη προσφερόμενη τιμή ανά ψεκαζόμενο δένδρο. Η Υπηρεσία διατήρησε το δικαίωμα εξαίρεσης περιοχών, των οποίων εκτιμάται ότι δεν υφίστανται οι απαραίτητες προϋποθέσεις εφαρμογής του προγράμματος (καρποφορία μικρότερη του 25% της πλήρους παραγωγής κ.λ.π.), ενώ, επιπλέον, ρητώς προέβλεψε ότι το πρόγραμμα δεν θα εφαρμοσθεί στις Δημοτικές/Τοπικές Κοινότητες, εφόσον οι οικείοι Δήμοι δεν αποδέχονται την εφαρμογή του. Περαιτέρω, στη διακήρυξη ορίζονται ότι ο ακριβής αριθμός των ψεκασμών, σύμφωνα με το άρθρο 1 της διακήρυξης, θα εξαρτηθεί από επιστημονικά δεδομένα που σχετίζονται με το μέγεθος του δακοπληθυσμού και τις κλιματολογικές συνθήκες.

Η Δαπάνη του έργου προϋπολογίστηκε στο ποσό των €432.675,50, χωρίς Φ.Π.Α. Το ακριβές ποσό, σύμφωνα με τη διακήρυξη, θα εξαρτηθεί από τον οριστικό αριθμό ψεκασμών (εκτίμηση επιστημονικών παραμέτρων) και τον ακριβή αριθμό των ψεκαζομένων ελαιοδένδρων.

Σύμφωνα με το άρθρο 12 της διακήρυξης, οι ψεκασμοί προβλέπεται να αρχίσουν στις 15-6-2014 και να ολοκληρωθούν στις 15-11-2014.

Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 13 της διακήρυξης, η προσφερόμενη τιμή θα αφορά σε ένα ή περισσότερα ή το σύνολο των τμημάτων του Παραρτήματος Α. Σε καμία περίπτωση, δεν θα γίνονται δεκτές προσφορές που αφορούν μέρος του Τμήματος ή των Τμημάτων. Τέλος, ρητώς προβλεπόταν ότι *«η ανώτερη τιμή δεν πρέπει να υπερβαίνει την τιμή που αναγράφεται στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος Α»*.

6. Στις 11/11/2013 απεστάλη προς δημοσίευση στην Ε.Ε.Ε. προκαταρκτική προκήρυξη σύμβασης (TED-publication 385008-2013), ενώ στις 18.03.2014 απεστάλη η περίληψη της διακήρυξης. Περαιτέρω, η υπ' αριθμ. 1/2014 (αρ. πρωτ. 3822/18.03.2014) περίληψη της Διακήρυξης δημοσιεύτηκε στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων της Εφημερίδας της Κυβέρνησης (ΦΕΚ 184/21-03-2014) και στον Ελληνικό τύπο και συγκεκριμένα στις εφημερίδες ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΩΝ & ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΩΝ, ΓΕΝΙΚΗ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΩΝ και ΕΥΒΟΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ στις 21.03.2014, ενώ αναρτήθηκε και στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας www.pste.gov.gr.

7. Κατά την ημερομηνία διενέργειας του διαγωνισμού, η Επιτροπή Διενέργειας, μετά την αποσφράγιση των δύο υποβληθεισών προσφορών και τον έλεγχο του φακέλου δικαιολογητικών και τεχνικής προσφοράς, διαπίστωσε ότι αμφότερες πληρούν τους όρους της διακήρυξης. Συγκεκριμένα, από την εταιρία «Ένωση Δασικών Αγροτικών Συνεταιρισμών Εύβοιας» υπεβλήθη προσφορά για τα Τμήματα Α, Β, Γ και Δ, ενώ από την εταιρία «Αγροτικός Συνεταιρισμός Περιφέρειας Κύμης» υπεβλήθη, αντίστοιχα, προσφορά για το Τμήμα Ε του πίνακα 1 του Παραρτήματος Α της διακήρυξης. Η Επιτροπή, με την σύνταξη του σχετικού 1ου πρακτικού της, εισηγήθηκε την συνέχιση του διαγωνισμού στην επόμενη φάση αξιολόγησης, ήτοι αυτή των οικονομικών προσφορών.

8. Στη συνέχεια, η Οικονομική Επιτροπή της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, με την υπ' αριθ. Πρ. 161/29.04.2014 απόφασή της, ενέκρινε το ως άνω πρακτικό της Επιτροπής Διενέργειας Διαγωνισμού και την συνέχιση του διαγωνισμού στο επόμενο στάδιο.

9. Η Επιτροπή Διενέργειας Διαγωνισμού, με το υπ'αρ. 2/08-05-2014 πρακτικό της, μετά την αποσφράγιση και έλεγχο των υποβληθεισών οικονομικών προσφορών διαπίστωσε ότι αμφότερες ήταν μη σύμφωνες με τους όρους της διακήρυξης, καθώς, η προσφερθείσα και από τις δύο εταιρίες τιμή, υπερέβαινε την, προϋπολογισθείσα στο τεύχος διακήρυξης, ανώτερη τιμή, ανά προσστατευόμενο ελαιόδενδρο. Επισημαίνεται ότι στο άρθρο 13 της διακήρυξης προβλεπόταν ρητώς ότι *«η ανώτερη τιμή δεν πρέπει να υπερβαίνει την τιμή που αναγράφεται στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος Α»*.

10. Δεδομένων των ανωτέρω, η Επιτροπή εισηγήθηκε την απόρριψη και των δύο προσφορών και την κήρυξη άγονου του διαγωνισμού. Επιπλέον, εισηγήθηκε *«την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ.13 του Ν.2286/1995 και τα ΠΔ. 60/2007, άρθρο 25 και Π.Δ. 118/2007. χωρίς τροποποίηση των όρων της διακήρυξης, μετά από πρόσκληση όλων των συμμετεχόντων στον διαγωνισμό, λόγω του κατεπείγοντος, μετά από εξουσιοδότηση της Επιτροπής Αξιολόγησης του αποτελέσματος του διαγωνισμού»*.

11. Ακολούθως, η Οικονομική Επιτροπή της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, με την υπ' αριθ. 558/12.05.2014 απόφασή της (ΑΔΑ:ΒΙΦΑ7ΛΗ-ΑΜΟ), βάσει των προβλεπομένων στο άρθρο 176 του Ν.3852/2010 "Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης", ενέκρινε το ως άνω πρακτικό της Επιτροπής Διενέργειας Διαγωνισμού και αποφάσισε

την κήρυξη άγονου του διαγωνισμού. Πέραν δε τούτων, αποφάσισε, επιπλέον, την εξουσιοδότηση της επιτροπής αξιολόγησης των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού και των διαδικασιών διαπραγμάτευσης, προκειμένου αυτή «να προβεί στην επιλογή αναδόχου με τη διαδικασία διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ.13 του Ν.2286/1995 και τα Π.Δ. 60/2007, άρθρο 25 και Π.Δ. 118/2007. χωρίς δημοσίευση και χωρίς καμία τροποποίηση των όρων της αρχικής διακήρυξης, μετά από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος».

Στο σημείο αυτό σημειώνεται ότι με την υπ'αρ. 653/29-05-2014 νεώτερη, τροποποιητική της ως άνω, απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής, προσετέθη η φράση "Οι ως άνω ενέργειες (διαδικασία διαπραγμάτευσης) θα πραγματοποιηθούν μετά την έκδοση της σχετικής σύμφωνης γνώμης της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων".

12. Κατόπιν των ανωτέρω, η Περιφερειακή Ενότητα Εύβοιας- Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής, με το υπ' αρ. πρωτ. 7164/15.05.2014 έγγραφο αίτημά της και τα συνημμένα σε αυτό στοιχεία, το οποίο παρελήφθη από την Αρχή στις 16.05.2014 και έλαβε αριθμό πρωτοκόλλου 2216, όπως συμπληρώθηκε στη συνέχεια, αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 2 περ. γ (δδ) Ν. 4013/2011, όπως ισχύει, προκειμένου να προβεί στην, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, διενέργεια διαδικασίας διαπραγμάτευσης, μετά από πρόσκληση όλων των συμμετεχόντων στον προηγηθέντα διαγωνισμό, οι οποίοι υπέβαλαν παραδεκτές προσφορές, για τη σύναψη σύμβασης για την παροχή υπηρεσιών από εδάφους δολωματικού ψεκασμού ελαιοδέντρων, στο πλαίσιο του Προγράμματος συλλογικής καταπολέμησης του Δάκου Ελιάς, έτους 2014, στην Π.Ε. Εύβοιας, προϋπολογισθείσας δαπάνης ύψους €432.675,50, πλέον Φ.Π.Α., σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25, παρ. 1, περ. α και γ του Π.Δ. 60/2007.

II. Νομικό πλαίσιο

13. Το άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του Ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την παροχή σύμφωνης γνώμης, ορίζει τα ακόλουθα: «δδ) Οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 3 του Π.Δ. 59/2007 και των άρθρων 24 και 25 του Π.Δ. 60/2007, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των ανωτέρω προεδρικών διαταγμάτων. [...]»

14. Η διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 του Π.Δ. 60/2007 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ...» ορίζει:

“Το παρόν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που δεν εξαιρούνται, δυνάμει των εξαιρέσεων που προβλέπονται στα άρθρα 16, 17 και 9 έως 15, και των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι ίση προς ή ανώτερη από τα ακόλουθα κατώτατα όρια:

α) 137.000 ευρώ για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών, εκτός από αυτές που καλύπτονται από την περίπτωση β) στοιχείο ιι) που συνάπτονται από τις αναθέτουσες αρχές, οι οποίες είναι κεντρικές κυβερνητικές αρχές του Παραρτήματος IV. [...]

β) 211.000 ευρώ, προκειμένου για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που συνάπτονται είτε ι) από αναθέτουσες αρχές άλλες από εκείνες που αναφέρονται στο Παράρτημα IV [...]"

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2 του αριθ. 1336/2013 Κανονισμού της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2013 για την τροποποίηση των οδηγιών 2004/17/ΕΚ, 2004/18/ΕΚ και 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά στα κατώτατα όρια εφαρμογής τους κατά τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, το ως άνω ποσό αναπροσαρμόστηκε στις 134.000 και 207.000 ευρώ, αντιστοίχως.

15. Στο Π.Δ. 60/2007 και συγκεκριμένα στο άρθρο 22 αυτού ορίζεται ότι «Οι αναθέτουσες αρχές συνάπτουν τις δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας στην ανοικτή διαδικασία ή στην κλειστή διαδικασία. ... Στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που προβλέπονται στα άρθρα 24 και 25, μπορούν να προσφεύγουν στη διαδικασία με διαπραγμάτευση, με ή χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού».

Περαιτέρω, στο **άρθρο 24** ορίζεται ότι «1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, αφού προηγηθεί δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) Σε περίπτωση μη κανονικών προσφορών ή κατάθεσης προσφορών που είναι απαράδεκτες σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, τηρουμένων των οριζόμενων στις διατάξεις των άρθρων 28, 39 έως 52 και 55, έπειτα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία ή ανταγωνιστικό διάλογο, με την προϋπόθεση ότι οι αρχικοί όροι της σύμβασης δεν τροποποιούνται ουσιωδώς.

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να μη δημοσιεύουν προκήρυξη διαγωνισμού, εάν στη διαδικασία με διαπραγμάτευση περιλαμβάνουν όλους τους προσφέροντες που πληρούν τα κριτήρια των άρθρων 43 έως 50 και οι οποίοι, κατά την ανοικτή ή κλειστή διαδικασία ή τον προηγηθέντα ανταγωνιστικό διάλογο, υπέβαλαν παραδεκτές προσφορές. β) ...».

III. Νομική Εκτίμηση

16. Το υπό εξέταση αίτημα της Περιφερειακής Ενότητας Εύβοιας- Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής αφορά στη σύναψη δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών, με την έννοια της περίπτωσης (γ) της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του π.δ. 60/2007. Δεδομένου ότι πρόκειται για διαδικασία διαπραγμάτευσης για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών σε συνδυασμό με το συνολικό προϋπολογισμό της προς προμήθεια δαπάνης, ήτοι €432.675,50, πλέον Φ.Π.Α., συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ, υποπερίπτωση δδ) του ν. 4013/2011, όπως ισχύει για την παροχή γνώμης.

17. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 24 και 25 του π.δ. 60/2007 περιπτώσεις (άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ, αντίστοιχα) (βλ. σχετικώς ΔΕΕ, απόφαση της 8ης Απριλίου 2008, C 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56). Συναφώς επισημαίνεται ότι οι εν λόγω διατάξεις, στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από την βασική ρύθμιση, ήτοι από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αρχής της διαφάνειας, του ελεύθερου ανταγωνισμού, της αποφυγής των διακρίσεων και της ίσης μεταχείρισης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συστατικής ερμηνείας. Πιο συγκεκριμένα, προκειμένου η Οδηγία 2004/18/ΕΚ να μην απωλέσει την πρακτική αποτελεσματικότητά της, τα κράτη μέλη και οι αναθέτουσες αρχές τους δεν επιτρέπεται να προβλέπουν περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση που δεν προβλέπονται από την εν λόγω οδηγία ή να συνοδεύουν τις ρητώς προβλεπόμενες από την οδηγία αυτή περιπτώσεις με νέους όρους που έχουν ως αποτέλεσμα να καθιστούν ευκολότερη την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία, το δε βάρος απόδειξης ότι συντρέχουν πράγματι οι εξαιρετικές περιστάσεις που δικαιολογούν την παρέκκλιση φέρει εκείνος που τις επικαλείται (βλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 18^{ης} Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28^{ης} Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13, της 13^{ης} Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48, της 14.09.2004, Υπόθεση C-385/02, της 12.01.1994, Υπόθεση C-296/92, της 17.11.1993, Υπόθεση C-71/02, της 10.03.1987, Υπόθεση C-199/85).

18. Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι μια αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να συνάπτει τις συμβάσεις προμηθειών κατά κανόνα με τη διαδικασία ανοικτού ή κλειστού διαγωνισμού και μόνον κατ' εξαίρεση

με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης. Οι περιπτώσεις της κατ' εξαίρεση δυνατότητας σύναψης των δημοσίων συμβάσεων προμηθειών με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού παρατίθενται στο άρθρο 25 του π.δ. 60/2007, ενώ τέτοια δυνατότητα αναγνωρίζεται και στο άρθρο 24 του ως άνω Π.Δ., με προηγούμενη δημοσίευση σχετικής προκήρυξης διαγωνισμού.

19. Σημειώνεται ότι στην υπ'αρ.558/12-05-2014 υποβληθείσα απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής, καθώς και στην υπ'αρ.633/29-05-2014 συμπλήρωσή της, το εν θέματι αίτημα δεν εντάσσεται, σε κάποια από τις διατάξεις του Π.Δ. 60/2007, ενώ στο υπ'αρ.πρ. 7164/15-05-2014 έγγραφο της αναθέτουσας αρχής το αίτημα εντάσσεται ταυτόχρονα στη νομική βάση των περιπτώσεων α και γ της παραγράφου 1, του άρθρου 25 του Π.Δ.60/2007. Περαιτέρω, στο εν λόγω έγγραφο αναφέρεται η ανάγκη έκδοσης σύμφωνης γνώμης της Αρχής προκειμένου να προχωρήσει η αναθέτουσα αρχή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης "χωρίς δημοσίευση νέας προκήρυξης και χωρίς καμία τροποποίηση των όρων της αρχικής διακήρυξης, μετά από πρόσκληση όλων των συμμετεχόντων (οι προσφέροντες οι οποίοι είχαν υποβάλει παραδεκτές προσφορές κατά τον προηγηθέντα διαγωνισμό) στον διαγωνισμό λόγω του κατεπείγοντος..".

Κατόπιν τούτων, η Αρχή, έχουσα το δικαίωμα υπαγωγής εκάστου υποβληθέντος αιτήματος στην εφαρμοστέα διάταξη νόμου, κρίνει ότι τυγχάνει εφαρμογής εν προκειμένω η διάταξη του άρθρου 24 παρ. 1 περ. α' του Π.Δ. 60/2007, δεδομένου ότι, σύμφωνα με τα προσκομισθέντα στοιχεία, όπως αυτά αναφέρονται στο παρατεθέν ανωτέρω ιστορικό, οι υποβληθείσες προσφορές ήταν απαράδεκτες.

20. Ειδικότερα, στον διαγωνισμό, που διενεργήθηκε στις 28.04.2014, αφού προηγουμένως τηρήθηκαν οι προβλεπόμενες διατυπώσεις δημοσιότητας, η αναθέτουσα αρχή απέρριψε τις υποβληθείσες δύο προσφορές, κρίνοντας αυτές ως μη σύμφωνες με τους όρους της διακήρυξης και συνεπώς "μη αποδεκτές", καθώς κατά το στάδιο ελέγχου των οικονομικών προσφορών διαπιστώθηκε ότι η προσφερθείσα και από τις δύο εταιρίες τιμή, υπερέβαινε την προϋπολογισθείσα στο τεύχος διακήρυξης ανώτερη τιμή, ανά προστατευόμενο ελαιόδενδρο. Επισημαίνεται ότι στο άρθρο 13 της διακήρυξης προβλεπόταν ρητώς ότι «η ανώτερη τιμή δεν πρέπει να υπερβαίνει την τιμή που αναγράφεται στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος Α».

21. Από τη διάταξη του άρθρου 24 παρ. 1 περ. α' του π.δ. 60/2007 προκύπτει ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσφύγουν σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, αφού προηγηθεί δημοσίευση διακήρυξης διαγωνισμού, με την προϋπόθεση: α) να έχει προηγηθεί ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, β) να έχουν υποβληθεί κατά την ανωτέρω (υπό σημείο α) νομίμως διεξαχθείσα και προηγηθείσα ανοικτή ή κλειστή διαδικασία μη κανονικές ή απαράδεκτες προσφορές σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και γ) να μην τροποποιούνται ουσιαστικά οι αρχικοί όροι της σύμβασης κατά την προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση.

22. Από τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης προκύπτουν τα κάτωθι:

α) Ως προς την προϋπόθεση προηγούμενης νομίμως διεξαχθείσας ανοικτής ή κλειστής διαδικασίας Όπως παγίως έχει κριθεί, η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, κατ' εφαρμογή της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 24 του Π.Δ. 60/2007, συνέχεται άμεσα με τον προηγηθέντα αυτής διαγωνισμό, με συνέπεια η μη νομιμότητα της υποκείμενης διαγωνιστικής διαδικασίας να καθιστά παρακολουθηματικά παράνομη στο σύνολό της και τη συγκεκριμένη διαδικασία (ΕΣ-Πράξη 215/2012-Ζ'Κλιμάκιο, ΕΣ-Αποφ. VI Τμ. 1249/2011, 466/2011, 29/2012, 408/2012, 600/2012 και 935/2013). Η Περιφερειακή Ενότητα Εύβοιας- Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής, με την με αριθ. 1/2014 (αρ.πρ. 3822/18.03.2014) διακήρυξη, προσέφυγε σε διεθνή ανοικτό διαγωνισμό για την ανάθεση υλοποίησης του έργου «Παροχή υπηρεσιών για τον από εδάφους δολωματικό ψεκασμό

ελαιοδένδρων, στα πλαίσια του προγράμματος συλλογικής καταπολέμησης του Δάκου της ελιάς, έτους 2014, στην Π.Ε. Εύβοιας», προϋπολογισθείσας δαπάνης ύψους €432.675,50, πλέον Φ.Π.Α. Κριτήριο κατακύρωσης ορίσθηκε η χαμηλότερη τιμή. Η εν λόγω Διακήρυξη δεν περιείχε όρους που θα απέτρεπαν οικονομικό φορέα από τη συμμετοχή του στο σχετικό διαγωνισμό, όπως προκύπτει από το ανωτέρω παρατεθέν Ιστορικό (βλ. ανωτέρω, Ιστορικό, υπό Ι), ούτε προκύπτει παράβαση των κανόνων δημοσιότητας, στο πλαίσιο διεξαγωγής του εν λόγω διαγωνισμού.

β) Ως προς την υποβολή μη κανονικών ή απαράδεκτων προσφορών

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου και ειδικότερα από το υπ' αριθ. 2/08-05-2014 πρακτικό της Επιτροπής Διενέργειας του Διαγωνισμού, το οποίο εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 558/12.05.2014 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (βλ. ανωτέρω, Ιστορικό, υπό 10 και 11), οι υποβληθείσες οικονομικές προσφορές και των δύο εταιριών (Ένωση Δασικών Αγροτικών Συνεταιρισμών Εύβοιας και Αγροτικός Συνεταιρισμός Περιφέρειας Κύμης), κρίθηκαν μη σύμφωνες με τους όρους της διακήρυξης, καθώς, η προσφερθείσα και από τις δύο εταιρίες τιμή, υπερέβαινε την, προϋπολογισθείσα στο τεύχος διακήρυξης, ανώτερη τιμή, ανά προστατευόμενο ελαιόδενδρο. Σχετικώς επισημαίνεται ότι στο άρθρο 13 της διακήρυξης προβλεπόταν ρητώς ότι «η ανώτερη τιμή δεν πρέπει να υπερβαίνει την τιμή που αναγράφεται στον Πίνακα 1 του Παραρτήματος Α». Δεδομένων των ανωτέρω, η Επιτροπή εισηγήθηκε την απόρριψη και των δύο προσφορών και την κήρυξη άγονου του διαγωνισμού.

Δοθέντος ότι, κατά παγία νομολογία, όλοι οι όροι της διακήρυξης είναι ουσιώδεις, με εξαίρεση εκείνους για τους οποίους ρητώς ορίζεται το αντίθετο, η προσφορά στον εν λόγω διαγωνισμό τιμής υψηλότερης του προϋπολογισμού της συγκεκριμένης υπηρεσίας, κατά παράβαση του σχετικού όρου της διακήρυξης, προβλεπομένου μάλιστα επί ποινή απαραδέκτου της προσφοράς (άρθρο 13 αυτής), καθιστά την προσφορά αυτή απαράδεκτη (πρβλ. Ελ.Συν./Τμ.VI/2495/2009, Ελ.Συν./Τμ.VI/63/2010, Ελ.Συν./Τμ.VI/100/2011).

Από τα ανωτέρω εκτεθέντα, προκύπτει ότι συντρέχει η β' προϋπόθεση της υποβολής «απαράδεκτης» προσφοράς για την εφαρμογή της περ. α της παρ. 1 του άρθρου 24 του Π.Δ. 60/2007.

γ) Ως προς την προϋπόθεση της μη ουσιώδους τροποποίησης των όρων της αρχικής σύμβασης

Στην υποβληθείσα, υπ'αρ. 653/29-05-2014, απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, γίνεται ρητή αναφορά στην προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση «χωρίς καμία τροποποίηση των όρων της αρχικής διακήρυξης» (ήτοι, της υπ' αριθμ. 1/2014 Διακήρυξης), σύμφωνα με τα σχετικώς οριζόμενα στο άρθρο 24 του Π.Δ. 60/2007.

23. Συνεπώς, από την υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών στις προαναφερόμενες διατάξεις, διαπιστώνεται ότι τυγχάνει εφαρμογής το άρθρο 24 παρ. 1 περ. α του Π.Δ. 60/2007, καθώς προκύπτει η συνδρομή λόγου και προϋπόθεσης για την υιοθέτηση της εξαιρετικής διαδικασίας της διαπραγμάτευσης, με δημοσίευση προκήρυξης και τήρηση των όρων της αρχικής διακήρυξης, προκειμένου να ανατεθούν οι υπηρεσίες του από εδάφους δολωματικού ψεκάσμου ελαιόδέντρων, στο πλαίσιο του Προγράμματος Συλλογικής καταπολέμησης του Δάκου Ελιάς, έτους 2014, στην Π.Ε. Εύβοιας, για τις οποίες, κατά τον προηγηθέντα διαγωνισμό, υποβλήθηκαν απαράδεκτες προσφορές. Για το λόγο αυτό, παρέλκει η εξέταση της επικαλούμενης νομικής βάσης του άρθρου 25 του Π.Δ. 60/2007.

Επισημαίνεται ότι για την υιοθέτηση της εξαιρετικής διαδικασίας διαπραγμάτευσης, πρέπει να τηρηθούν οι όροι της αρχικής διακήρυξης, τόσο ως προς τον προβλεφθέντα προϋπολογισμό και τη διάρκεια της σύμβασης, όσο και ως προς τον προκηρυχθέντα αριθμό προστατευομένων ελαιόδένδρων και ψεκασμών καθώς και την προβλεπόμενη στην εν θέματι διακήρυξη ανώτατη τιμή ανά ελαιόδενδρο.

IV. Συμπέρασμα

Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, επί του τεθέντος ερωτήματος, η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. ομόφωνα αποφασίζει::

Την παροχή σύμφωνης γνώμης επί του αιτήματος της Περιφερειακής Ενότητας Εύβοιας- Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2, περ. γ (δδ) του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για τη διενέργεια διαδικασίας διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης, για την ανάθεση της σύμβασης με αντικείμενο την υλοποίηση του έργου

«Παροχή υπηρεσιών για τον από εδάφους δολωματικό ψεκάσμο ελαιοδέντρων, στο πλαίσιο του Προγράμματος Συλλογικής καταπολέμησης του Δάκου Ελιάς, έτους 2014, στην Περιφερειακή Ενότητα Εύβοιας», προϋπολογισθείσας δαπάνης ύψους €432.675,50, πλέον Φ.Π.Α., σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 60/2007, άρθρο 24, παρ 1, περ α, λόγω συνδρομής των προς τούτο τασσομένων υπό του νόμου προϋποθέσεων.

Αθήνα 10 Ιουνίου 2014

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Συντάκτης

Ο Πρόεδρος

Δημήτριος Σταθακόπουλος

Ράϊκος Δημήτριος